

Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2007. aastal

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove
Kutsehariduse Seirekeskus

Tallinn 2008

SISUKORD

KUTSEHARIDUSE UURINGUD	3
Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2006. aastal	3
Eesti kutseharidussüsteemi temaatiline ülevaade (Thematic Overview: Description of Estonian VET System)	3
Oskuste ja pädevuste arendamine ning innovaatiline pedagoogika (Skills and competence development and innovative pedagogy)	3
Kutseõppeasutuste kvaliteeditegevuse uuring	4
E-õppe kui innovatsiooni difusioon kutseõpetajate hulgas	4
Töötavate täiskasvanute koolitustellimuse võimalikud põhimõtte riigi kutseõppeasutustele (magistritöö)	5
Euroopa kutsehariduse uuematest suundumustest ja õpilashinnangutest tulenevad järeldused Pärnu Saksa Tehnoloogiakooli arendamiseks (magistritöö)	6
Suundumused turismivaldkonna kutseõppes. Tartu Kutsehariduskeskuse turismiosakonna arengukava koostamine (magistriprojekt)	7
Õpetaja ja õppija interaktsioonisuhete uuring kutsehariduse näitel (magistritöö)	7
Kutseõppeasutuse ja ettevõtete partnerlus kui kutsehariduse kvaliteedi võtmetegur (magistritöö)	7
Kutsehariduse kontrollisüsteem kutsehariduse kvaliteedi tagamise vahendina (bakalaureusetöö)	7
Eesti kutsehariduse hetkeseis ja arenguperspektiivid (bakalaureusetöö)	8
Õpetamise tõhustamine koka erialal tööraamatu "Toitumisõpetus" koostamise läbi (bakalaureusetöö)	8
Õpilaste ja õpetajate toimetulek ning nende suhted põhihariduseta noorte eelkutseõppel Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis (bakalaureusetöö)	8
Õpilaste valmisolek kutsehariduses hakkamasaamiseks põhikooli järel Lääne-Virumaa koolide näitel (bakalaureusetöö)	8
Soovitused põhihariduseta, koolikohustuse ea ületanud noorte kutseoskuste ja põhihariduse omandamise võimaluste tõhustamiseks (diplomitöö)	9
TÖÖTURU UURINGUD	10
Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2014	10
Haridus ja tööturg Eestis	10
Inimkapitali väärtustamine Eesti tööturul: üleharitus ja hariduse mittevastavus töökoha nõuetele	10

Üleminek koolist tööle laienenud Euroopas (doktoritöö) (Transition from school-to-work in enlarged Europe).....	11
Haridustasemete ja töökohtade mittevastavus Eestis (magistritöö).....	12
Töötõu mobiilsus : liigid, mõju majandusele ja esinemine Eestis (bakalaureusetöö).....	12
Töötõu rahvusvahelist liikumist mõjutavad tegurid: Eesti näide Euroopa Liiduga liitumisel (bakalaureusetöö)	12
Noorte siirdumine tööturule (bakalaureusetöö).....	12
Hariduse mõju inimeste konkurentsivõimele Eesti tööturul (bakalaureusetöö)	13
ELUKESTVA ÕPPE UURINGUD.....	14
Euroopa haridusprogrammide Leonardo ja Socrates 2000-2006 rakendamise mõjude hindamine Eestis (2007 national report on the implementation of the Socrates and Leonardo).....	14
Elukestev õpe kui elutee kujundaja ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagaja.....	14
Elukestev õpe formaalharidussüsteemis osalejate vaatevinklist.....	15
Täiskasvanute koolitus Ida-Virumaal ja selle arenguvõimalusi (koolikorralduse magistritööprojekt)	15

Kutsehariduse uuringud

Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2006. aastal

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasustus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2007

Ülevaade on kättesaadav aadressil:

<http://www.innove.ee/ee/files/uuringud2006.pdf>

Eesti kutseharidussüsteemi temaatiline ülevaade (Thematic Overview: Description of Estonian VET System)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasustus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
Finantseerija: Cedefop, HTM
2007

Kutsehariduse Seirekeskus koostöös kutsehariduse ekspertidega koostas Eesti kutsehariduse ja -koolituse süsteemi tutvustava ülevaate. Ülevaates on kajastatud poliitilised arengud kutsehariduses, esmane kutseharidus, täienduskoolitus täiskasvanutele, kutseõpetajate ja –koolitajate koolitus, oskuste ja pädevuste arendamine ning uuenduslik pedagoogika, õppimise validatsioon, karjääri- ja kutsenõustamine, kutsehariduse finantseerimine, rahvusvahelised ja Euroopa dimensioonid kutsehariduses - kokku 11 teemat.

Kogutud informatsioon on eesti keeles kättesaadav aadressil:

<http://www.innove.ee/refernet/files/Temaatiline%20ylevaade%202007.pdf>

Ning inglise keeles keeles aadressilt:

<http://www.innove.ee/refernet/files/Thematic%20Overview%202007.pdf>

Oskuste ja pädevuste arendamine ning innovaatiline pedagoogika (Skills and competence development and innovative pedagogy)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasustus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
Finantseerija: Cedefop, HTM
2007

Ülevaates on kajastatud järgmised teemad: kvalifikatsiooninõuete prognoos, kvalifikatsioonide väljatöötamine, innovaatiline pedagoogika, innovatsioon õpetajakoolituses, innovatsioon hindamises, innovatsioon karjäärinõustamises, Euroopa ja rahvusvaheline dimensioon.

Ülevaade on eesti keeles kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/refernet/files/Teema_7_ET.pdf

Ülevaade on inglise keeles kättesaadav aadressil:
http://www.innove.ee/refernet/files/Theme7_EN.pdf

Kutseõppeasutuste kvaliteeditegevuse uuring

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove (Kvaliteediprojekt), AS Resta, Tallinna Tehnikaülikool
Finantseerija: ESF; riiklik finantseering
2007

Kutsekoolide kvaliteeditegevuse uuring on kutseõppeasutuste kvaliteediprojekti alamprojekt. Käesoleva uuringu eesmärgid on: saada ülevaade kvaliteedialasest tegevusest kutseõppeasutustes; saada teada, kas, kuidas ja millisel määral kutseõppeasutustes on rakendatud kvaliteedijuhtimise põhimõtteid; saada teada, milline on kvaliteediteadlikkus kutseõppeasutustes; hinnata kvaliteediauhinna projekti mõju projektis osalenud koolide arengule.

Uuringu tulemuste põhjal kavandatakse kutseõppeasutustele kvaliteedialaseid koolitusi ja toimub kvaliteediauhinna protsessi edasiarendus. Uuringu tulemused on aluseks hariduspoliitiliste otsuste tegemisel.

Uuringu tulemused on esitatud kolme raporti ja ühe lisana.

- Kutseõppeasutuste kvaliteedialane koolitusvajadus ja koolitussoovid
- Kutseõppeasutuste Kvaliteediauhinna konkursil osalenud koolide töötajate arvamus auhinna protsessist
- Kutseõppeasutuste kvaliteediteadlikkus ja konkursi 'Eesti Kutseõppeasutuste Kvaliteediauhind' mõju koolide tegevusele.
- Kutseõppeasutuste Kvaliteeditegevuse uuring. Lisa: vastajate arvamused.

Uuringu aadress: http://www.innove.ee/ee/files/kk_ktu_tulemuste_raport_2007_09.pdf

---

E-õppe kui innovatsiooni difusioon kutseõpetajate hulgas

Autorid: Krista Loogma, Meril Ümarik, Jüri Kruusvall, Mart Laanpere
Uuringu tellija: Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (e-Õppe Arenduskeskus)
2007

Kutseõpetajate e-õppe innovatsiooni difusiooni uuringu tulemusena saadakse õpetajate jaotus selle alusel, mil määral nad on e-õppe kui haridustehnoloogilise innovatsiooni omaks võtnud ja seda rakendavad ning hinnatakse digitaalset lõhet õpetajate seas. Keskseteks küsimusteks on, millised pädevused ja e-õppe rakendamispädevused iseloomustavad erinevaid õpetajate grupe ning millised tegurid motiveerivad ja takistavad e-õppe senisest laiemat levikut kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide õpetajate hulgas.

Lisaks analüüsitakse, milliseid e-õppe kasutuspraktikad ning koolitusvajadused erinevaid õpetajate grupe iseloomustavad. Muuhulgas leiab käsitlemist kutseõpetajate rühm, kes veel e-õpet ei rakenda.

Uuringu raport asub aadressil:

http://portaal.e-uni.ee/e-voti/alamprojektid/uuringud/Uuring1d_170907.doc

---

Töötavate täiskasvanute koolitustellimuse võimalikud põhimõtte riigi kutseõppeasutustele (magistritöö)

Autor: Teet Tiko

Juhendaja: Väino Rajangu

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

2007

Eesti ühiskonna elukestva õppe põhimõtete rakendamisel on vajalik tõsta kõikide sihtrühmade õpimotivatsiooni, eriti nende rühmade, kelle juurdepääs õppimisvõimalustele on takistatud, kas majanduslikel põhjustel, aja- või huvipuuduse tõttu või mõnel muul põhjusel.

Täiskasvanuhariduse arendamiseks ja koolituseks on kavandamisel Inimressursi arendamise rakenduskava 2007-2013 programm „Tööalane koolitus kutseõppeasutustes ja täiskasvanuhariduse arendustegevused”, mille eesmärgiks on Euroopa Sotsiaalfondi toetusel oluliselt suurendada töötavate täiskasvanute osalemist täienduskoolituses.

Üheks võimalikuks võrgustikuks, millele riik püstitatud eesmärkide saavutamisel saab toetuda on riigi kutseõppeasutused, kellel on olemas selleks vajalikud ressursid.

Magistritöö eesmärgiks on välja töötada koolitustellimuse koostamise võimalikud põhimõtted töötavate täiskasvanute koolituse riiklikult finantseeritavate koolituskohtade jaotamiseks kutseõppeasutustele, koolitustellimuse protsessi kirjeldus ja nõuded koolituse korraldamisele.

Magistritöös selgitatakse põhjuseid ja võimalusi, miks rakendada koolitustellimust täiskasvanute täienduskoolituse korraldamiseks kutseõppeasutustes. Koolitustellimuse siseseviimise põhjenendamisel toetutakse koolitustellimuse ja täiskasvanuhariduse rahastamise teooriale, statistikale ja kutseõppeasutuste võimaluste analüüsile koolituse pakkumiseks. Koolitustellimuse põhimõtete väljatöötamise aluseks on erinevate huvigruppide seisukohad, autori poolt kutseõppeasutuste seas läbiviidud ankeetküsitluse tulemused ning koolitustellimuse protsessi analüüs.

Väljatöötatud võimalikud koolitustellimuse põhimõtted koosnevad kolmest osast.

1. Üldised põhimõtted täiskasvanute täienduskoolituse koolitustellimuse koostamiseks.
2. Koolitustellimuse koostamise protsessi kirjeldus.
3. Nõuded täiskasvanute täienduskoolituse koostamisele.

Magistritöös kirjeldatud põhimõtete alusel on võimalik rakendada töötavate täiskasvanute täienduskoolituse rahastamist kutseõppeasutustes läbi koolitustellimuse protsessi.

E-kursuste õppedisaini modelleerimine ja toetamine multimeediumipõhise õppematerjali abil Eesti e-kutsekooli kontekstis (magistritöö)

Autor: Kerli Kusnets

Juhendaja : Mart Laanpere

Tallinna Ülikool, matemaatika-loodusteaduskond, informaatika osakond

2007

Käesoleva magistritöö raames ühitatakse õppedisaini teooriate ja praktikute diskursused metafooride vahendusel, et seeläbi toetada e-õppe valdkonnas esimesi katsetusi tegevaid õpetajaid e-kursuse loomisel. Selleks viidi läbi tegevusuuring, mis koosnes kaardistusetapist ja disainimise etapist. Kaardistusetapi tulemusena töötati välja e-kursuse õppedisaini mudel Eesti e-Kutsekooli õpetajate jaoks. Disainimise etapi raames disainiti e-kursuse õppedisaini multimeediumipõhise õpiku prototüüp, mille eesmärgiks on toetada Eesti e-Kutsekooli õpetajaid e-kursuse väljatöötamisel ja läbiviimisel ning anda ülevaade erinevatest võimalustest e-õppe kontekstis õppeprotsessi organiseerimiseks.

Kutsepedagoogiline koolitus ja selle realiseerumine kutseõpetaja tegevuses (magistritöö)

Autor: Heidi Paju

Juhendajad: Ants Tarraste, Reeli Liivik

Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste teaduskond, Kutsepedagoogika õppetool

2007

Magistritöö aktuaalsus ja tähtsus tuleneb kutsehariduse rollist riigi majanduselu kindlustamisel ning kutseõpetajate koolituse täiustamise vajadusest lähtuvalt Eesti kutseharidusreformi prioriteetidest. Magistritöö eesmärgiks on ülevaate saamine kutseõpetajate pedagoogilise koolituse tulemuslikkusest ning tingimuste kujundamine selle edasiseks tõhustamiseks. Töö uurimise aineks on koolituse sisu spetsiifilisus ja sisu realiseerimine kutseõpetajate õpetamistegevuses. Töö peamiseks väljundiks on uurimistulemuste andmete põhjal välja töötatud abinõud kutsepedagoogilise koolituse täiustamiseks.

Euroopa kutsehariduse uuematest suundumustest ja õpilashinnangutest tulenevad järeldused Pärnu Saksa Tehnoloogiakooli arendamiseks (magistritöö)

Autor: Indrek Alekõrs

Juhendaja: Heiki Kriips

Tartu Ülikool, haridusteaduskond, pedagoogika osakond

2007

Suundumused turismivaldkonna kutseõppes. Tartu Kutsehariduskeskuse turismiosakonna arengukava koostamine (magistriprojekt)

Autor: Jane Jakobson
Juhendaja: Jüri Ginter
Tartu Ülikool, haridusteaduskond
2008

Õpetaja ja õppija interaktsioonisuhete uuring kutsehariduse näitel (magistritöö)

Autor: Tiiu Urva
Juhendaja: Inger Kraav
Tartu Ülikool, haridusteaduskond, pedagoogika osakond
2007

Magistritöö aadress: <http://hdl.handle.net/10062/2856>

Kutseõppeasutuse ja ettevõtete partnerlus kui kutsehariduse kvaliteedi võtmetegur (magistritöö)

Autor: Marge Kroonmäe
Juhendaja: Tammaru, T.
Tallinna Ülikool
2007

Kutsehariduse kontrollisüsteem kutsehariduse kvaliteedi tagamise vahendina (bakalaureusetöö)

Autor: Liiv Kaire
Juhendaja: Kalle Merusk
Tartu Ülikool, õigusteaduskond, riigi- ja haldusõiguse õppetool
2007

Eesti kutsehariduse hetkeseis ja arenguperspektiivid (bakalaureusetöö)

Autor: Aleksandra Lipina
Tallinna Tehnikaülikool
2007

Õpetamise tõhustamine koka erialal tööraamatu "Toitumisõpetus" koostamise läbi (bakalaureusetöö)

Autor: Iina Kalbri
Juhendaja: Katrin Tammjärv
Tallinna Ülikool
2007

Õpilaste ja õpetajate toimetulek ning nende suhted põhihariduseta noorte eelkurseõppel Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis (bakalaureusetöö)

Autor: Ira Abel
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduskond
2007
<http://www.tlu.ee/files/arts/7375/Ira%20A16971c0f5e0cc5324c3156d3f9d0d0b2.pdf>

Õpilaste valmisolek kutsehariduses hakkamasaamiseks põhikooli järel Lääne-Virumaa koolide näitel (bakalaureusetöö)

Autor: Lea Pärlin
Juhendaja: Katrin Tammjärv
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste teaduskond
2007

Töö eesmärgiks on välja selgitada õpilaste õpioskused, suhtumine õppimisse ning põhjused ja tegurid, mis neid kujundavad, et välja töötada abinõud mis aitaksid õpilastel kutseõppeasutustes tulemuslikumalt hakkama saada. Uurimustöö objektiks on õpilaste valmisolek põhikooli järgselt kutseõppeasutuses hakkamasaamiseks.

<http://www.tlu.ee/files/arts/7375/Bakal7059d9453f973a4444c1f47eef5728bb.pdf>

Soovitused põhihariduseta, koolikohustuse ea ületanud noorte kutseoskuste ja põhihariduse omandamise võimaluste tõhustamiseks (diplomitöö)

Autor: Kristiina Paist

Juhendaja: Väino Rajangu

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

2007

Diplomitöö eesmärgiks oli soovitude väljatöötamine põhihariduseta, koolikohustuse ea ületanud noortele kehtivate põhihariduse ja kutseoskuste omandamise võimaluste tõhustamiseks, et koolituse läbimise järgselt tõuseks sihtgrupi konkurentsivõime tööturule siirdumisel:

Diplomitöös käsitletud uuringute tulemuste, rahvusvahelise kogemuse ning Eesti senise kogemuse analüüsi, võrdlemise ja üldistamise tulemusena töötati välja järgmised soovituslikud seisukohad:

1) Soovitav on uurida väljalangevuse põhjuseid, seni rakendatud tugiteenuseid ja nende mõju põhikoolist väljalangevusele. Lähtuvalt väljalangevuse põhjustest, on soovitav alustada sihipärase ennetustegevusega, mis tagaks õpilase koolis püsimise.

2) Soovitav on tõhustada kohalike omavalitsuste ja haridusasutuste omavahelist koostööd põhihariduseta isikutega tegelemisel. Omavalituse sotsiaaltöötajate kaudu jõudmine valla territooriumil elavate põhihariduseta noorteni, võimaldab nende individuaalse motiveerimise ja sihipärase suunamise tagasi haridussüsteemi.

3) Haridus- ja Teadusministeeriumil on soovitav motiveerida ja soodustada kutseõppeasutusi rakendama senisest aktiivsemalt kutseõpet põhihariduseta, koolikohustuse ea ületanud isikutele: lisarahastades kutseõppeasutusi õppurite pearaha koefitsiendi tõstmise läbi; lisainvesteeringutes õppekavade arendusse; lisarahastades pedagoogilise personali täiendkoolitamist.

4) Kutseõppeasutustel on soovitav välja töötada põhiharidusnõudeta kutseõppe liigile vastavad õppekavad. Uute õppekavade rakendamisega tagatakse: 1) võimalus süvendatult omandada teadmised ühe erialapõhiselt, tagades samal ajal konkreetse tegevusvaldkonna tundma õppimine laiapõhiselt, mille abil tööturule siirdumine on tulemuslikum; 2) ettevõtte praktika rakendamine õppekava ühe osana, mis leevendab koolist tööellu ülemineku riske; 3) õpilastele makstavad riiklikud toetused, millega väheneb kooli taaskatkestamise risk, seoses õppijate raske majandusliku olukorraga.

5) Kutseõppeasutustel on soovitav sihipäraselt suunata põhihariduseta noori omandama ka põhiharidust, vaatamata uue õppeliigi rakendamisel selle kohustuse puudumisele. Põihariduse omandamisega luuakse eeldused õpingute jätkamiseks järgmistel haridustasemel.

Tööturu uuringud

Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2014

Koostaja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
2007

Käesolevas töös esitatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi prognoos tööhõive kohta majandusharudes aastani 2014. Esitatud prognoosid kajastavad võimalikku hõive suurust ja jaotumist erinevate tegevusalade ning ametialade vahel. Lisatud on hinnang täiendava tööjõuvajaduse suuruse kohta tegevusalade lõikes.

Prognoos on kättesaadav aadressil:

http://www.mkm.ee/failid/MKM_toojou_vajaduse_prognoos_2014.pdf

---

Haridus ja tööturg Eestis

Autor: Tairi Rõõm, Eesti Pank
2007

Globaliseerumise ning tehnoloogia arengu tulemusel on palgaerinevused haridustasemete lõikes maailma mastaabis viimase 25 aasta jooksul suurenenud. Eestis avaldus aastatel 1997–2006 vastupidine trend — palgaerinevused vähenesid haridustasemete lõikes. Selle trendi peamised põhjused olid tööstuse struktuuri muutumine, mis mõjutas soodsalt kutseharidusega töötajate sissetulekuid, ja kõrgharidusega tööjõu pakkumise kasv. Uuringus analüüsiti kõiki aastatel 1999–2005 Eesti kutse- või kõrgkoolides õppinud inimesi sisaldava valimi põhjal, kuidas on haridusalased valikud seotud hilisema edukusega tööturul. Ilmnes, et eksisteerivad suured palgaerinevused nii haridustasemete kui ka omandatud erialade lõikes. Kutsekooli lõpetajate puhul on võrreldes kõrgkooli lõpetanutega vähem tõenäoline, et nad pärast õpingute lõppu tööd leiavad. Erialased valikud töö leidmise võimalusi olulisel määral ei mõjuta.

Uuringu aadress:

http://www.eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/seeriad/uuringud/2007/12_2007/_wp_1207.pdf

---

Inimkapitali väärtustamine Eesti tööturul: üleharitus ja hariduse mittevastavus töökoha nõuetele

Vastutav täitja: Kaia Philips (Tartu Ülikool)

Põhitäitjad: Raul Eamets, Jaan Masso, Ott Toomet (TÜ); Kristjan-Olari Leping (TÜ)

Finantseerija: Eesti Teadusfond

Projekti kestus: 2005-2008

Viimastel aastakümnetel on enamikes arenenud riikides suurenenud nii nõudlus harituma tööjõu järele kui kasvanud ka kõrgema haridustasemega tööjõu pakkumine. Enamasti on harituma tööjõu pakkumine suurenenud kiiremini kui nõudluse kasv vastava tööjõu järele. See on kaasa toonud ühelt poolt tööjõu nn üleharituse probleemi ja teiselt poolt madala kvalifikatsiooniga tööjõu olukorra halvenemise. Eesti puhul tuleneb haridusele ja kvalifikatsioonile mittevastava töö aktsepteerimine ka kiiresti muutuva tööturu eripärast. Tekib küsimus, kas sarnaselt arenenud riikidega on üleharituse ja madala haridustasemega tööjõu väljatõrjumise probleemid omased ka Eestile ning millist mõju avaldavad need erineva haridustasemega tööjõu hõivele ja palkadele. Uurimisprojekti põhieesmärgiks on analüüsida haridustasemete ja ametikohtade vastavust Eestis, selgitamaks erineva haridustasemega indiviidide tööturu praegust olukorda ja tulevikuperspektiive. Projekti raames on kavas tähelepanu kontsentreerida järgmistele uurimisvaldkondadele: hariduse ja oskuste vastavus tööturul nõutavaga, töötajate üleharitus, madala kvalifikatsiooniga tööjõu olukord ja perspektiivid, erinevate tööjõugruppide seisund ja võimalused tööturul, elukestev õpe ja karjäärivõimalused. Kuna areng on järjest enam teadmispõhise ühiskonna suunas, siis tulevikus muutub tööjõu nõudmine järjest teadmiste-oskuste intensiivsemaks ning mitteküllaldane haridus muutub üheks peamiseks takistuseks tööturul osalemisel. Analüüsides erineva haridus- ja oskustasemega inimeste olukorda ja nende võimalusi tööturul aitab see mõista edasisi tööturu arenguid ning võimaldab välja pakkuda konkreetseid poliitikameetmeid asjast huvitatud ametkondadele.

Üleminek koolist tööle laienenud Euroopas (doktoritöö) (Transition from school-to-work in enlarged Europe)

Autor: Marge Unt

Juhendaja: Ellu Saar, Mikko Lagerspetz

Tallinna Ülikool, Sotsiaalteaduskond

2007

<http://www.tlulib.ee/files/arts/24/marge7cf15bdf232ece173ca977aad69f868f.pdf>

Doktoritöö keskne eesmärk on analüüsida, kuidas riikide institutsionaalsed raamistikud, eriti haridussüsteem, tööturg ja heaolu režiimid, mõjutavad noorte liikumist haridussüsteemist tööturule uutes Euroopa Liidu liikmesriikides, võrreldes vanade liikmesmaadega. Töös otsitakse vastuseid järgmistele küsimustele: kas noortel on raskenenud tööturule lülitumine, kuna institutsionaalne raamistik on muutunud?; kas hariduse mõju noorte tööturuväljavaadetele on tugevnenud või mitte?; kas hariduse ja töö vastavus on suurenenud või vähenenud?; kas noorte päritolu mõjutab nende võimalusi tööturul? Kuna tegemist on võrdleva uurimusega, siis on lisaks püütud leida vastus küsimusele, kas noorte üleminek koolist tööle on Euroopa Liidu liikmesmaades muutunud eri suundades, ja kui nii, siis mis on selles kesksed aspektid. Või kas saabki rääkida ühest uusi liikmesmaid iseloomustavast noorte tööturule lülitumise mustrist?

Haridustasemete ja töökohtade mittevastavus Eestis (magistritöö)

Autor: Margit Paulus

Juhendajad: Kaia Philips, Andres Võrk

Tartu Ülikool, majandusteaduskond, rahvamajanduse instituut

2007

Käesolevas töö eesmärgiks oli välja selgitada, kui ulatuslik on haridustasemete ja töökohtade mittevastavuse probleem Eestis. Selleks analüüsiti üle- ja alahariduse ulatust (sh osakaalusid, püsivust) ning seda mõjutavaid tegureid ning uuriti, millist mõju avaldab töötamine haridustasemele mittevastaval töökohal inimeste tööturutingimustele (palgale, liikumisele tööturul).

<http://hdl.handle.net/10062/2728>

Töötajate mobiilsus : liigid, mõju majandusele ja esinemine Eestis (bakalaureusetöö)

Autor: Eve Kallas

Tallinna Tehnikaülikool

2007

Töötajate rahvusvahelist liikumist mõjutavad tegurid: Eesti näide Euroopa Liiduga liitumisel (bakalaureusetöö)

Autor: Egon Reiljan

Juhendaja: Kaia Philips

Tartu Ülikool, majandusteaduskond, rahvamajanduse instituut

2007

Noorte siirdumine tööturule (bakalaureusetöö)

Autor: Jekaterina Lissejenko

Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond

2007

Hariduse mõju inimeste konkurentsivõimele Eesti tööturul (bakalaureusetöö)

Autor: Ksenia Kolobova
Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond
2007

Elukestva õppe uuringud

Euroopa haridusprogrammide Leonardo ja Socrates 2000-2006 rakendamise mõjude hindamine Eestis (2007 national report on the implementation of the Socrates and Leonardo)

Autorid: Laura Kirss, Maiu Uus; PRAXIS

Tellijaja: Sihtasutus Archimedes

2007

Euroopa haridusprogrammide Leonardo ja Socrates 2000-2006 rakendamise mõjude hindamine Eestis ning soovitusel elukestva õppe programmi elluviimiseks.

Raporti aadress: http://www.praxis.ee/data/SOCRATESLEONARDO_Report_EE_final3.pdf

---

Elukestev õpe kui elutee kujundaja ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagaja

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut

Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr. 0132682S05)

Kestus: 2005-2010

<http://www.iiss.ee/?m1=50&m2=97&m3=103>

Projekt käsitleb elukestva õppe mõju elutee kujunemisel ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagamisel. Eesmärgiks on uurida Eestile omaste institutsioonide mõju täiskasvanute juurdepääsul haridusele; käsitleda erinevate sotsiaalsete gruppide ja elutee erinevatel etappidelolevate inimeste õpihuvi ja -vajadusi; analüüsida institutsionaalse raamistikuga loodud õpivõimaluste ja õppijate motivatsiooni vahelisi seoseid. Projekti raames püütakse hinnata sellealase poliitika ja praktika efektiivsust Eestis, seda Euroopa riikide vastava poliitika taustal.

Projektis on kavandatud põhimõtteliselt uus lähenemine probleemile, mis lähtub institutsionaalsest vaatenurgast. Igale riigile on omased teatud "institutsioonide pakettid", mis mõjutavad elukestva õppe võimalusi. See tähendab, et elukestvat õpet ja haridussüsteemi arengut puudutava poliitika ja praktika korrektne analüüs on võimalik ainult seda institutsionaalset seotust arvestades.

Projekt on kavandatud realiseerida kolmel tasandil: makro, meso (kesk) ja mikro tasandil, eesmärgiga analüüsida makro-struktuursete faktorite, elukestvat õpet puudutava poliitika, institutsionaalsete faktorite ja täiskasvanute kui potentsiaalsete õppijate vahelisi suhteid ja toimet. Projekti realiseerimiseks on vaja koguda kolme liiki andmeid: (a) inimestelt kui potentsiaalsetelt õppijatelt (küsitlus); (b) haridusinstitutsioonide esindajatelt, MTÜ-st,

kohaliku võimu esindajatelt (struktureeritud intervjuud); (c) tööandjate esindajatelt (küsitlus ja osaliselt struktureeritud intervjuu).

Elukestev õpe formaalharidussüsteemis osalejate vaatevinklist

Kestus: 2006-2008

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut

Grandihoidja: Rein Võõrmann

Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr 6893)

Käesolev projekt käsitleb täiskasvanute (so inimeste, kelle peamine sotsiaalne roll ei ole õppimine) õppimist formaalharidussüsteemis, kusjuures küsimusele lähenemise uudsus seisneb eelkõige selles, et neid seoseid analüüsitakse ühiskonna institutsionaalse ülesehituse kontekstis ja teiste Euroopa riikide taustal. Täiskasvanute õpingute jätkamise uurimine formaalharidussüsteemis on tingitud asjaolust, et just siin on täheldatav viimastel aastatel ilmnunud väljalangejate arvu kasv, mis omakorda muudab problemaatiliseks elukestva õppe idee. Projekti käigus püütaksegi analüüsida kas ja kuidas kogu ühiskonna institutsionaalne ülesehitus mõjutab õpingukarjäärade kujunemist, millised on täiskasvanute õppimist soodustavad või takistavad tegurid, kuivõrd täiskasvanu tunnetab ja teadvustab end õppijana jne. Neile küsimustele vastuse leidmiseks on kavandatud küsitlus realselt formaalharidussüsteemis õppivate täiskasvanute hulgas. Seejuures on tegemist stratifitseeritud valimiga - vastavalt haridustasemele.

Täiskasvanute koolitus Ida-Virumaal ja selle arenguvõimalusi (koolikorralduse magistritööprojekt)

Autor: Maire Merioja

Juhendajad: Tiia Ristolainen, Jüri Ginter

Tartu Ülikool, haridusteaduskond, pedagoogika osakond

2007
